

**UPUTSTVO O ORGANIZOVANJU UTAKMICA
BANKA POŠTANSKA ŠTEDIONICA
SUPERLIGE, PRVE I PRVE "B" LIGE
ZA TAKMIČARSKU 2021/2022. GODINU**

Takmičenje u Superligi, Prvoj i Prvoj "B" Ligi se sprovodi na osnovu važećih normativnih akata u okviru Odbojkaškog Saveza Srbije:

- * **Međunarodnih pravila odbojkaške igre;**
- * **Pravilnika o takmičenju OSS;**
- * **Pravilnika o registraciji odbojkaških klubova OSS;**
- * **Pravilnika o registraciji igrača OSS;**
- * **Pravilnika o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti OSS;**
- * **Propozicija takmičenja Superlige, Prve i Prve "B" Lige za takmičarsku 2021/2022. godinu**

Ovo Uputstvo objedinilo je na jednom mestu sve ono što je neophodno da bi se jedna utakmica Superlige, Prve ili Prve "B" Lige organizovala i odigrala.

Data su detaljnija tumačenja pojedinih članova važećih normativnih akata, kao i određene preporuke za što uspešniju organizaciju jedne utakmice.

Budući da je ovo Uputstvo sastavni deo Propozicija takmičenja, klubovi su dužni da se sa njim detaljno upoznaju i da primenjuju njegove odredbe.

*Posebno se skreće pažnja klubovima na nadogradnju ovog i svih ostalih normativnih akata, kada je u pitanju organizacija utakmica: **Organizatori odbojkaških utakmica dužni da se pridržavaju Zakona o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama.***

Beograd, avgust 2021. godine

TAKMIČARSKA KOMISIJA OSS

1. OBAVEZE KLUBA-DOMAĆINA

- 1.1. Klub-domaćin tehnički je organizator utakmice, **odgovoran** za celokupnu organizaciju pre, u toku i posle odigrane utakmice.
- 1.2. Za svaku utakmicu klub-domaćin pismeno određuje svog **Predstavnika**, koji se stara o svim poslovima organizacione prirode, saraduje sa službenim licima i gostujućom ekipom.
Dolazi u dvoranu najkasnije **75 minuta** pre početka utakmice, neprekidno je kod zapisničkog stola uz Delegata pre, za vreme i posle utakmice.
- 1.3. Utakmice kola Lige igraju se petkom, subotom ili nedeljom.
Utakmice nekih kola Lige mogu Kalendarom takmičenja OSS biti predviđene da se igraju sredom i radnim danima.
- 1.4. Radnim danima utakmice moraju započeti između **17,00 i 20,00** časova.
Subotom i nedeljom utakmice moraju započeti između **15,00 i 20,00** časova.
Sredom i drugim radnim danom utakmice Play-Off-a i Play-Out-a moraju započeti između **17,00 i 20,00** časova.
Ukoliko se kolo Lige igra u sredu, termin narednog kola je subota ili nedelja.
Ukoliko je blagovremeno ugovoren direktan TV-prenos, mora se ispoštovati dogovoreni termin početka utakmice.
- 1.5. Termin utakmice van propisanih može dozvoliti samo **Takmičarska komisija OSS**.
- 1.6. Termin za svaku utakmicu klub-domaćin prijavljuje **elektronskom poštom Takmičarskoj komisiji OSS i protivničkoj ekipi** najkasnije **10** dana pre odigravanja utakmice na formularu **PU – Prijava utakmice**.
- 1.7. Klub-domaćin je **dužan** da blagovremeno kontaktira službena lica delegirana za utakmicu i obavesti ih o mestu za prenoćište (ukoliko je potrebno).
- 1.8. Službena lica imaju pravo korišćenja sopstvenog automobila (koji za vreme puta na utakmicu ima status službenog automobila). Tada će im se priznati nadoknada od **12 litara** goriva za svakih **100 km** uključujući i putarinu, s'tim da su službena lica dužna da putuju najmanjim mogućim brojem vozila.
- 1.9. Klub-domaćin je **dužan** da prisutnim novinarima dostavi informaciju o broju gledalaca, koji je verifikovao Delegat.

2. USLOVI U SPORTSKOJ DVORANI

- 2.1. Sportska dvorana za odigravanje utakmica Superlige, Prve i Prve "B" Lige mora biti **registrovana** i **kategorizovana** od strane organa određenog od OSS. Klub-domaćin je obavezan da zakaže utakmicu u dvorani (odnosno jednoj od dvorana) koju je prijavio za takmičenje. U slučaju suspenzije, više sile ili posebnih interesa odbojkaškog sporta Takmičarska komisija OSS može posebnim Rešenjem dozvoliti zakazivanje utakmice u dvorani koja nije prijavljena od strane kluba-domaćina, ako ista ispunjava uslove iz ovog člana.
- 2.2. Utakmice Finala Play-Off-a Superlige igraju se u dvoranama koje imaju uslove za kvalitetan TV-prenos.
- 2.3. Svaki klub-domaćin je dužan da obezbedi najmanje **10** odgovarajućih mesta za najavljene goste ispred OSS i UOKPL.
- 2.4. Ukoliko je na utakmicu Takmičarska komisija OSS poslala "Specijalnog posmatrača" ili je UOSS poslalo posebnog Kontrolora suđenja, Predstavnik kluba-domaćina će im **omogućiti** nesmetani rad i pristup u službene prostorije. Takmičarska komisija OSS i Vrhovni sudija UOSS, na svakoj utakmici gde su prisutni, imaju status "Specijalnog posmatrača".
- 2.5. Najkasnije **60 minuta** pre zakazanog početka utakmice sudijskoj ekipi se stavljaju na raspolaganje normalno zagrejane svlačionice, a gostujućoj ekipi normalno zagrejane svlačionice sa tuševima i toplom vodom. Svlačionice moraju biti odgovarajuće veličine, prema broju osoba koje ih koriste.
- 2.6. Minimalna temperatura u sportskoj dvorani mora biti **+16⁰C**, a minimalna jačina svetlosti **1.000 luxa**.
- 2.7. Mora se istaći **zastava** Republike Srbije, preporučene dimenzije su 3 x 2 metra.
- 2.8. **Obeležja** Generalnog sponzora Superlige moraju biti istaknuta na propisana mesta:
  - U dvorani dva reklamna panoa se postavljaju na pozicijama 10 i 11, a u Finalu Play-Off-a četiri na pozicijama 3, 10, 11 i 18. Zbog vidnog polja kamera i većeg dela gledališta umesto pozicija 10 i 11 može se koristiti pozicija ispred zapisničkog stola ili pozicije 3 i 18
  - Na press-konferenciji dve reklame se postavljaju na sto ili dva logotipa na pozadinsku scenografiju
- 2.9. Obaveštenje o utakmici mora biti **poslato** organima Ministarstva unutrašnjih poslova.
- 2.10. Mora biti organizovana redarska služba – najmanje **3** uniformisana redara. Na zahtev Delegata klub-domaćin je dužan da pojača redarsku službu, ukoliko je procenjeno da minimalan broj istih nije dovoljan za bezbedan tok utakmice. Preporuka je klubovima da preduprede ovakve slučajeve i blagovremeno obezbede odgovarajući broj redara, shodno očekivanom broju gledalaca na utakmici.

- 2.11. Gledalište mora biti fizički odvojeno i udaljeno minimalno **1 metar** od granice prostora za igru.
U dogovoru sa predstavnicima MUP-a treba obezbediti adekvatna mesta za organizovane grupe navijača, uz posebno obezbeđenje.
- 2.12. Od početka zvaničnog zagrevanja ekipa na mreži pa do kraja utakmice mora biti prisutan **Dežurni lekar**, sa priručnom apotekom za pružanje prve pomoći i pismenim ovlašćenjem kluba-domaćina, a legitimiše se Lekarskom legitimacijom. Dežurni lekar sedi za zapisničkim stolom, pored njega ili na drugom mestu u dvorani (uz dogovor sa Delegatom), ali ne može istovremeno obavljati i funkciju klupskog Lekara.
- 2.13. U dvoranama za odigravanje utakmica Superlige, Prve i Prve "B" Lige najstrožije je **zabranjeno pušenje.**
- 2.14. Na utakmicama **Superlige i Prve Lige ozvučenje i spiker** su obavezni. Spiker je dužan da se uzdrži od ispoljavanja navijačkih strasti i da svoj rad usredsredi na pružanje potrebnih informacija gledaocima u toku cele utakmice. Na utakmicama Superlige spiker treba gledaoce da informiše i o Generalnom sponzoru Superlige.
- 2.15. Mora se omogućiti predstavniku gostujuće ili druge zainteresovane ekipe (na njihov blagovremeni pismeni zahtev) **snimanje utakmice** (mesto za kameru sa priključkom električne energije).
- 2.16. Ukoliko u dvorani ne postoji ili nije u funkciji elektronski semafor, mora se obezbediti **električni signalizer** za izmene Igrača-ica i tehničke tajm-aute.
- 2.17. Po odigranoj utakmici mora se obezbediti posebna **prostorija** za obavljanje administrativnih poslova vezanih za utakmicu (uzimanje Izjava i sl.).

3. USLOVI TERENA I PROSTORA ZA IGRU

- 3.1. Prostor za igru mora da odgovara uslovima iz Međunarodnih pravila odbojkaške igre i Propozicija takmičenja OSS.
- 3.2. Teren mora biti spreman za odigravanje utakmice najkasnije **30 minuta** pre zakazanog početka utakmice.
- 3.3. Slobodni prostori iza bočnih i osnovnih linija moraju biti međusobno **identični** po dimenzijama i **maksimalno mogući**.
- 3.4. Širina slobodnih prostora iza bočnih linija je minimalno **3 metra**, a maksimalno **5 metara**.
Dužina slobodnih prostora iza osnovnih linija je minimalno **5 metara** (za Prvu "B" Ligu **3 metra**), a maksimalno **6,5 metara**.
Visina slobodnog prostora iznad prostora za igru je minimalno **7 metara**.
- 3.5. Prostor za zagrevanje Igrača-ica mora biti obeležen. Pravilno obeležavanje je: kvadrat **oko 3 x 3 metra** na podu, oivičen belim linijama širine **5 cm**.
- 3.6. Za utakmice Superlige mora se formirati **ring terena** (nosači reklama, roto reklame ili led ekrani). U dvoranama, gde je ivica gledališta ili zid istovremeno i granica prostora za igru, mora se obezbediti propisani raspored reklama.

Klub-domaćin je dužan da obezbedi:

- 3.8. Konstrukciju (sa odgovarajućom zaštitom) i propisanu mrežu sa antenama.
- 3.9. Ručni semafor sa brojevima od **0** do **50**.
- 3.10. Propisani međunarodni Zapisnik.
- 3.11. Visinomer, pumpu i manometer.
- 3.12. Sto sa stolicama, na kojima sede Delegat, Zapisničar, Spiker i Dežurni lekar, kao i eventualno prisutni Rukovaoc semaforom i "Specijalni posmatrač".
Predstavnik kluba-domaćina sedi za zapisničkim stolom, sa strane ili iza njega, tako da je u neprekidnom kontaktu sa Delegatom.
- 3.13. Klupe ili stolice (po **13 sedećih mesta**) na kojima se mogu nalaziti samo u Zapisniku prijavljeni Igrači-ice, Treneri, Statističari, Lekari i Fizioterapeuti, kao i stolice za kažnjene Igrače-ice (po **2**).
- 3.14. **6** ispravnih "**Mikasa V-200W**" (Superliga) i "**Mikasa MVA-200**" (Prva i Prva B liga) lopti za odigravanje utakmice
- 3.15. **14** ispravnih "**Mikasa V-200W**" (Superliga) i "**Mikasa MVA-200**" (Prva i Prva B liga) lopti za zagrevanje (pre utakmice i između setova).
- 3.16. Za utakmice Superlige i Prve Lige **2** korpe ili kolica (za lopte, opremu, vodu...).
- 3.17. Sudijsku stolicu sa platformom.
- 3.18. Za utakmice Superlige i Prve Lige **2** (odnosno **4**) zastavice za Linijske sudije.

- 3.19. Najmanje **5** skupljača lopti na utakmicama Superlige i Prve lige.
- 3.20. **2** "brza" brisača terena za igru na utakmicama Superlige i Prve lige
- 3.21. **Stoličice** za skupljače lopti i "brze" brisače terena.
- 3.22. Dovoljan broj **upijajućih krpa** za brisanje terena i lopti ("brzi" brisači po dve, četiri skupljača lopti po jednu + rezerva).
- 3.23. Za utakmice Superlige i Prve Lige **flaširanu negaziranu vodu** za ekipe i službena lica. Minimalna količina za gostujuću ekipu je 18 litara vode, u pakovanju ne većem od 0,5 l.

4. OPREMA ČLANOVA EKIPJE

Oprema Igrača-ica mora odgovarati zahtevima iz Međunarodnih pravila odbojkaške igre i uputstvima FIVB i CEV:

- 4.1. Svi Igrači-ice moraju imati **jednoobrazne** dresove i šortseve (osim Libera, čiji dres mora da ima **jasno različitu boju** od ostalih Igrača-ica, a za šorts ovo je preporuka). Dresovi mogu biti **isključivo sa kratkim rukavima ili bez njih**.
- 4.2. **Broj (nepromenljiv u jednoj takmičarskoj godini) i prezime** Igrača-ice su obavezni, moraju biti kontrastno obojeni i vidljivi u odnosu na dres odnosno šorts, propisane veličine i na odgovarajućem mestu:
  - 4.2.1. **Broj (od 1-99)** na prednjoj strani dresa je visine od 10 do 15 cm, debljine minimum 2 cm i nalazi se na sredini na razmaku ne većem od 15 cm od okovratnika
  - 4.2.2. **Prezime** Igrača-ice se nalazi na zadnjoj strani dresa, na sredini ispod okovratnika na razdaljini od 3 do 6 cm. Visina slova je minimum 4 cm a debljina minimum 0,5 cm
  - 4.2.3. **Broj** na zadnjoj strani dresa je visine od 15 do 20 cm, debljine minimum 2 cm i nalazi se na sredini, na razmaku ne većem od 15 cm od prezimena Igrača-ice
  - 4.2.4. Na **rukavima** dresa se ne mogu nalaziti brojevi
  - 4.2.5. **Broj** je postavljen na prednjoj donjoj strani šortsa, visine je od 4 do 6 cm i debljine minimum 1 cm
- 4.3. Kapiten ekipe mora imati **oznaku** na prednjoj strani dresa. To je traka koja se nalazi ispod broja, iste je boje kao broj i dimenzija 8 x 2 cm.
- 4.4. Pozicija za **zastavu** Srbije na dresu: na prednjoj strani dresa iznad broja. Alternativa je napred desno ili levo, ukoliko je logo proizvođača na sredini ili nema grba kluba. Dimenzija je minimum 6 x 4 cm.
- 4.5. **Logo** proizvođača na dresovima i šortsevima ne sme prelaziti veličinu od 20 cm² (pravougaonik 5 x 4 cm).
- 4.6. Iznad prezimena Igrača-ice se ne postavlja reklama, a između prezimena i broja dozvoljena je samo **1** reklama, maksimalne visine od 10 cm.
- 4.7. Pozicija za **aplikaciju** Generalnog sponzora Superlige, Prve i Prve „B“ lige na dresu (ukoliko ga ima): gore desno na prednjoj strani dresa. Našiva se ili štampa. Površina je 100 cm².
- 4.8. Na brojevima i prezimenu **nisu dozvoljene** reklame i/ili logo proizvođača.
- 4.9. **Broj reklama** na dresovima i šortsevima je neograničen, a pozicije proizvoljne, sve dok nisu u suprotnosti sa napred navedenim ograničenjima.
- 4.10. **Čarape** svih Igrača-ica moraju biti iste boje.
- 4.11. Igrači-ice moraju **napustiti** prostor za igru, ukoliko se presvlače u opremu za igru.
- 4.12. Gostujuća ekipa (osim Libera) je obavezna da nastupi u dresovima čija je osnovna boja **različita** od osnovne boje dresova domaće ekipe.
Za svaku utakmicu, kada je domaćin, klub prijavljuje osnovnu boju dresova protivničkoj ekipi na formularu PU – Prijava utakmice.
- 4.13. Članovi stručnog štaba moraju biti **jednoobrazno** odeveni (svi u istovetnim odelima ili istovetnoj opremi svoga kluba). Izuzetno, zbog prirode posla, Drugi treneri i Fizioterapeut mogu biti u opremi svoga kluba i u slučaju da je ostatak stručnog štaba u odelima.
- 4.14. Svaki klub je obavezan da kancelariji Takmičarske komisije OSS, pre prve utakmice u Prvenstvu, dostavi **fotografiju** ekipe u opremi za utakmice. Fotografija treba da bude u jpg formatu, širine 2500 pixela.

5. NADLEŽNOST

5.1. Takmičenje Superlige, Prve i Prve "B" Lige u svim fazama sprovodi **Takmičarska komisija OSS**. Nadležnosti Takmičarske komisije OSS su:

- 5.1.1. Vršiti registraciju utakmica
- 5.1.2. Donosi odluke o Žalbama u prvom stepenu
- 5.1.3. Odobrava izmene termina i dvorana za odigravanje utakmica
- 5.1.4. Izdaje nedeljni Bilten sa rezultatima, plasmanom, delegiranjem službenih lica, odlukama i informacijama za klubove
- 5.1.5. Odlučuje o terminima ligaških utakmica klubova učesnika međunarodnih takmičenja (Kupovi Evrope i dr.)
- 5.1.6. Delegira "Specijalne posmatračke" za određene utakmice
- 5.1.7. Odlučuje o kaznama i suspenzijama klubova, dvorana, članova ekipa i ostalih učesnika u takmičenju
- 5.1.8. Odlučuje o kaznama Sudija i Delegata za učinjene propuste, koji se odnose na nepoštovanje Propozicija takmičenja i ostalih normativnih akata
- 5.1.9. Prikuplja dokaze o izvršenim disciplinskim prestupima učesnika takmičenja i podnosi prijave za pokretanje postupaka Disciplinskom sudiji OSS
- 5.1.10. Rešava sva pitanja iz takmičarske problematike koja nisu predviđena Propozicijama i nisu u suprotnosti sa pozitivnim propisima OSS

5.2. Na osnovu Zakona o sprečavanju dopinga u sportu **Antidoping Agencija Republike Srbije (ADAS)** je ovlašćena da vrši antidoping kontrolu na utakmicama i treninzima klubova Superlige, Prve i Prve "B" Lige.

Igrači-ice su obavezni da prođu elektronsku antidoping edukaciju na web stranici ADAS-a (www.adas.org.rs), a za nastup u Superligi je neophodno dobiti Sertifikat o položenom testu.

Na istoj stranici je moguće videti i Listu zabranjenih supstanci, kao i Izuzeće radi primene u terapeutske svrhe (TUE).

U slučaju službenog dolaska ekipe ADAS-a na bilo koju utakmicu na nivou OSS, procedura je sledeća:

- 5.2.1. Lekar ADAS-a je dužan da pokaže službenu legitimaciju Delegatu utakmice, da mu dostavi kopiju naloga za testiranje i da poseduje sve neophodno za testiranje
- 5.2.2. Obaveza kluba-domaćina je da obezbedi prostoriju sa toaletom gde će se vršiti testiranje
- 5.2.3. Obaveza Dežurnog lekara je da asistira lekaru ADAS-a prilikom žrebanja Igrača-ica za testiranje i da koordinira popunjavanje neophodnih formulara
- 5.2.4. Obaveza Igrača-ica, koji su žrebani za testiranje, je da se ne udaljavaju iz prostora za igru po završetku utakmice, da sa lekarom ADAS-a obave testiranje i da daju podatke o eventualno korišćenim medikamentima i drugim preparatima u proteklom periodu
- 5.2.5. Delegat je dužan da proprati kompletnu proceduru oko antidoping kontrole i ukoliko je potrebno interveniše odnosno upozori sve navedene na njihove obaveze

- 5.3. **Lekarski pregled** za Igrača-icu mora potpisati i pečatom overiti specijalista sportske medicine, a dozvoljeno je i specijalista interne medicine, specijalista pedijatrije, specijalista medicine rada ili specijalista opšte medicine.

	ODBOJKAŠKI SAVEZ SRBIJE M – 3 LEKARSKI PREGLED IGRAČA-ICA
Igrači-ce su tokom treninga i utakmice izloženi izuzetnim fizičkim naporima, koji mogu da traju i preko 3 časa.	
LEKARSKI PREGLED VAŽI NAJVIŠE ŠEST MESECI	
Prezime: _____	
Ime: _____	
Datum rođenja: _____ / _____ / _____	
Datum pregleda: _____ / _____ / _____	
Pregled važi zaključno sa: _____ / _____ / _____	
Svojim potpisom potvrđujem da nisam i neću koristiti zabranjene supstance sa liste propisane od FIVB. Prošao-la sam elektronsku antidoping edukaciju. Pristajem dobrovoljno da se podvrgnem kontroli koju obavlja Antidoping Agencija Republike Srbije bilo kada tokom takmičarske godine u kojoj sam licenciran-a.	Svojim potpisom potvrđujem da je gore navedeni Igrač-ica zdravstveno sposoban za treninge i takmičenja u odbojci.
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<i>Potpis Igrača-ice</i>	<i>Lekar</i>
	<input type="text"/>
	<i>Potpis Lekara</i>
	Pečat medicinske ustanove

6. OPŠTE NAPOMENE I SUGESTIJE

- 6.1. **Zastava** i **himna** Republike Srbije prezentovani su na web stranici Odbojkaškog saveza Srbije www.ossrb.org u linku *Download / Nacionalna obeležja*.
- 6.2. **Najavu** utakmice klub-domaćin bi trebalo da sprovede putem plakata i preko sredstava javnog informisanja.
- 6.3. Svaki klub-domaćin ima **obavezu** da adekvatno dočeka i isprati gostujuću ekipu, službena lica i predstavnike odbojkaške organizacije.
- 6.4. Treba maksimalno moguće poboljšati **komfor** gledalaca u dvoranama.
- 6.5. Treba privući **veći broj gledalaca** adekvatnim pratećim sadržajima: programom sa sastavima ekipa, popustom za godišnje pretplatne karte, organizovanjem nagradnih igara za gledaoce, organizovanjem navijača i slično.
Klubovi **su dužni** da se angažuju na obezbeđivanju zadovoljavajućeg broja gledalaca – za Superligu prosečno minimum **300** gledalaca po utakmici, za Prvu Ligu prosečno minimum **200** gledalaca po utakmici, a za Prvu "B" Ligu prosečno minimum **100** gledalaca po utakmici.
- 6.6. Svaki klub je **odgovoran** za ponašanje svojih navijača, kako na domaćem tako i na gostujućem terenu. **Obaveza** kluba-domaćina je da omogući gostujućem klubu dovođenje organizovane grupe navijača (minimum **5%** kapaciteta dvorane), uz preduzimanje svih neophodnih mera bezbednosti.
- 6.7. Za utakmice Superlige obavezno je **vođenje statistike** na računaru, u programu Data Volley. Mora se obezbediti neprekidna internet konekcija, zbog praćenja rezultata. Statistički izveštaji se moraju odštampati i dostaviti prisutnim novinarima **odmah** posle završetka utakmice, a nakon toga postaviti na propisanu web adresu.
- 6.8. U Superligi obavezno je **snimanje** utakmica i postavljanje snimaka na propisanu web adresu (Video Sharing).
Takmičarska komisija može zahtevati snimanje određenih utakmica Prve ili Prve "B" Lige.
- 6.9. Za utakmice Superlige obavezno je (*a za utakmice Prve i Prve "B" Lige se preporučuje*) organizovanje **press-konferencija** posle utakmica, uz obavezno prisustvo Kapitena i Prvih trenera obe ekipe.
Press-konferencije se organizuju u salama za iste ili na terenu (miks-zona, zapisnički sto, pozicije neposredno uz prostor za igru i sl.).
- 6.10. **Dužnost** rukovodstava ekipa i klupskih funkcionera je da se sportski i dostojanstveno ponašaju i time daju primer gledaocima.
- 6.11. Nesportsko ponašanje funkcionera Odbojkaških saveza, UOKPL, UOKRL, Klubova Superlige, Prve i Prve "B" Lige, članova UOSS ili UOTS na odbojkaškoj utakmici će biti **sankcionisano** mnogo strožije nego kada je u pitanju običan gledalac.